

ДОБРУДЖА

ОРГАНЪ НА СЪЮЗА НА ПРОС.

МАЛОТВОРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА „ДОБРУДЖА“ ВЪ БЪЛГАРИЯ

Адрес: в-къ „Добруджа“ ул. „Сердика“ № 3
(Големият абонамент):
За членове 60 лв
За нечленове 100 лв
Обявления по споразумение
Брой 2 лв.

Редакт. П. Господинов

Провокациите продължават

Напоследък пак зоточнаха да пристигат от Добруджа тревожни слухове за побои, издевателства и даже убийства на българи от колонизаторите цинцари. „Адевръл“, който е в близки връзки с близките управници на Ромъния — либералите и с някои от водачите на цинцарите, се опитва да оправдае новите изстъпления по стария изтърган метод: появили се комити. Да видим каква стойност има това оправдание.

Комити могат да се появят или от мститно население, или от България. Може ли да се допусне, че населението, което даде тъй единодушно подкрепата си на новото правителство на г. Маниу, на другия ден ще тръгне да туря пирти между козелата на колата му? Очевидно, не. Ако, обаче, вземем под внимание какво поведение държаха цинцарите-колонисти и тяхните водачи спрямо новото ромънско правителство, можем смело да допуснем, че те ще направят всичко, за да го компрометират в областта.

Второто предположение, че „комитите“ са дошли от България, е още по-неспособно. Какво ще правят тия „комити“ в Добруджа, когато днес нито в България, нито в областта има обществено психологически условия за тяхната дейност? Освен ако допуснем, че се касае за разбойнически банди, в преследването и унищожението на които са еднакво заинтересовани всички жители на Добруджа, понеже разбойничеството не поддържа, а грабят както на чужди и от когото на чужди. Неспособността на това предположение личи, впрочем, и от факта, че „комитите“ се преследват чрез малтретиране на мирните селяни в собствените им села и че подобни „преследвания“ се отбелязват и в областта между Каварна и Шабла, където „комитите“ от България биха могли да отидат с аероплани — по въздуха, или с параходи и моторни лодки — по море.

Цялата тая история с „комитите“ е сущият с били конци и нейните цели се виждат ясно: на всяка цена да се компрометира правителството на г. Маниу в Добруджа, а в Букурещ да се създаде впечатлението, че цинцарите-колонисти и тяхните водачи са по-роменни от самите ромъни. А по-неже целите на тия провокации са тъй ясни, ние искаме да въправаме, че ромънското правителство ще вземе бързи и енергични мерки, да изясни положението и постави виновниците на мястата им.

М. Бончев

Истината пролъсва

На в. „Диминация“ съобщават от Кюстенджа с дата 1 т. м.: Една телеграма, получена днес в главния инспекторат на обществената безопасност съобщава, че областта Силистра-Тутракан се кръстосва от банди, съставени, както се възража, от колонисти, които са нападнали множество села, между които и с. Денизлер. В последното село е бил убит и ограбен един кафедрен. Вследствие на тия нападения в Четиржгълника владее терор. Няколко групи от агенти на обществената безопасност ваминаха от тук. Скъпо тъй бяха изпратени за Четиржгълника и жандармерийски войски. Г. Григор Штефу, главен инспектор при обществената безопасност, също замина за самото място.

КОМУНИКЕ

От А.

Линия комитетът на Съюза на просветно-благотворителните д-ва „Добруджа“

До деня на правителствената промяна в Ромъния положението в Добруджа се очертаваше както следва:

1. Усилено и безогледно се прилагаше изключителният противоконституционен и безпрецедентен в цълия културен свят, законът за организацията на Нова Добруджа, по силата на който — наред с всички общински, училищни, църковни, читалищни, обществени имоти и мери — обявиха се за държавни и е насилствено отнимали частните имоти, въ най-добрия за собственика случай — в една трета част. Това обезземляване се вършеше най-брутално, произволно и варварски от една корумпирана администрация.

2. Едновременно с това вървеше и колонизацията на областта с докарване от гръцка Македония, Епир и Тесалия на цинцари, полудиво номадско племе, естествено склонно към готованство, грабежи и никога незанимавало се с земледелие. Настанени в домовете на мѣстното население и радващи се на безнаказаност под закрилата на властта, тия колонисти се отдаваха на грабежи, буйства, изстъпления и погроми.

3. Властта — от префекта до жандара — се упражняваше изключително от цинцари, пословични в всички балкански държави, а най-вече в Ромъния, с натрапничество, алчност към бързо и безогледно забогатяване и ненадмината жестокост. Натворени при това да провеждат една sui generis национална политика в областта, тия садисти, считани за натрапници и от самите ромъни, се отдаваха на една престъпна активност. Спекулиращи с патриотизма, както с всеки друг артикул, разкозната цинцарска клика, начело с главоръбит Пучеря, Чоти, Козата, Бацария и др. системно инспирираше изстъпления и погроми над мирното и трудолюбиво българско население, като за целта инсценираше когато и както бѣ нужно, провокации, колкото гнусни, толкова и прозрачни.

4. Подъ предлог на чуждестранен иредентизъм у населението, тая банда от провокатори, изнудвачи и рушветчи държеше централната власт в постоянни сграхови, а областта — в непрекъснато военно положение, подъ прикритието на което вършеше своята търговия с патриотизма и богатство, както в никоя африканска колония не се богатѣе.

5. Една корумпирана хайдушка администрация, включително съдебната гнетѣше населението и правеше живота му адъ, една безспирна система от ангарии и изземвания, без всяко заплащане; едно пълно лишаване на населението от всякакъв държавен кредит, а въ сжщото време едно необуздано и съсипателно лихварство; постоянни политически процеси на цълия села, инсценирани от самите власти, с участието на прокурори дори, за да бъдат въ повечето случаи прекратени въ фазата на следствието срещу милиони рушвети — с една дума, един режим на пълнен произвол, гнет и робия, какъвто нѣмаше подобногъ си въ никоя колония дори.

И всичко това — въ изпълнение на една политика, умислено и усилено провеждана с явната цел — да се доведе населението до пълно отчаяние и се принуди към изселване.

II

Това състояние на нѣщата, за голямо съжаление, не се е съществено променило с промяната на централната власт.

Цинцарски орди, инспирирани от своите водители Пучеря, Чоти и др., продължават все тъй безнаказано да шедствуват въоръжени изъ цѣла Добруджа, да нападат селата, да вършат погроми, грабежи и убийства.

Новото ромънско правителство — въпреки хубавите декларации и увѣрения — допуска да стават тия срамни вандалщини надъ беззащитното население. Това означава едно отъ двѣте: или правителството е безсилно да обуздае и да подчини на закона разбойнишките цинцарски банди и тѣхните инспиратори; или то нѣма действителното желание да се наложи съ авторитета на закона и властта, шомъ се касае до живота на едно национално малцинство, при това българско.

III

Изпълнителният комитетъ на Съюза „Добруджа“ заявява високо, че винаги е съветвал всички добруджанци къмъ търпение, доляност и легални „домогвания“ за права и свободи. Комитетътъ е щастливъ да заяви, че тази негова линия е била оценявана и следвана отъ всички добруджанци, тъй като фактически — въпреки адския режимъ въ областта — населението тамъ и бѣжанците тукъ не се попадаха на ежемесните провокации на властта и толерираните отъ нея цинцарски банди и клики.

И сега комитетътъ приканва всички добруджанци къмъ спокойствие и легалност. Близъкъ е денътъ, когато на официална Ромъния, неспособна сама да гарантира на своите инородни населения елементарните човѣшки и конституционни права, ще ѝ бъде наложено гова по силата на една общочовѣшка и европейска необходимост.

Изпълнителният комитетъ не ще престане да действа предъ цълия културен святъ въ полза на една немедлена интервенция въ тая посока, безъ да обръща внимание на клеветническите обвинения въ иредентизъмъ и подбуждателство, шомъ либерало-цинцарските сѣди въ Ромъния му приписватъ, за целитъ на една цѣлтка диверсия.

Отъ Изпълнителния комитетъ

„Таймс“ за Добруджа

Лондонскиятъ в. „Таймс“ пише за станалия въ Шуменъ добруджански конгресъ и за гласуваните резолюции.

В. „Таймс“ смѣта, че перспективитъ за връщането на всички прогонени добруджанци по родните имъ мѣста и за предаването на отнетите имъ земи, при днешното управление на Ромъния сж много по-големи, отколкото преди.

Кой върши злумите въ Добруджа?

Главниятъ редакторъ на в. „Лупта“, който лично е анкетиралъ положението на Южна Добруджа, заявява, че последните конфликти между мѣстното население и колонистите се дължатъ изключително на либералските интриги и на манталитета на колонистите.

Добруджанци, подкрепете вашата организация!

Една прошинка

Тримата ромъни: Николай Глѣя, Георги Дутиуш и Илне М. Дорѣета, които сж се изселили отъ старя Ромъния и сж се колонизирали въ селото Сюнечъ, на ромурска община (Силистренско), сж изпъли съ една писмена декларация, въ която заявяватъ, че знаятъ за следните произволи, извършени отъ мѣстния агрономъ Теодореску:

1) Въ хамбара на Д. Велико Жековъ отъ с. Сюнечъ има депозирана отъ делегата на колонистите-македонци, Хичу Цацу, отъ с. Сюнечъ, също и въ други хамбари отъ сжщото село, само жито надъ 8,000 дубли, събрани съ сила отъ населението, въ съдружие съ агронома Теодореску.

2) Презъ пролѣтата на 1928 г. въ нашето село дойдоха безъ семействата си много колонисти-македонци и стояха цѣло лѣто, безъ да работятъ нѣщо, а презъ време на вършитбата отъ страна на агронома Теодореску и Хичу Цацу, и по заповѣдъ на Консилиера агрономъ, е дадено на тия колонисти-агити по 100 крини жито, което те го продадоха и после изчезнаха отъ село, дори и отъ държавата.

3) Въ цѣлото ни село сега има единъ колонист-македонецъ, на име Никола, който живѣе въ нѣщитъ на Велико Жековъ отъ с. Сюнечъ. Отъ агронома Теодореску му е дадено 1000 кр. жито, накаръ и да не е семеенъ.

4) Презъ пролѣтата на 1929 г. дойде въ нашето село и една вдовца-македонка съ 4 малки деца. Сега живѣе въ село, въ нѣщата на наследниците на Османъ Татаръ и биде оземлена съ 50 хектара орана земя отъ държавните имоти — за всеки членъ по 10 хект. Дадено ѝ е още 150 кр. жито, което те и сега го има въ селската джамия.

5) Въ нашето село сега живѣятъ 40 семейства колонисти-македонци. Всички сж оземлени съ по 10 хектара отъ държавни земи — дори и малолѣтните деца, а делегата Хичу Цацу има 5 момчета и 1 момиче — всички малолѣтни и на тяхъ е дадено по 10 хектара като колонисти, плюсъ реколта отъ 1/2 — всичко това е извършено между него и агронома Теодореску.

6) Колониста Г. Дуцою отъ Македония, настоятелно настананъ въ село Сюнечъ, семеенъ, съ 8 деца — най-възрастния 16 год., не му е дадено повече отъ 10 хектара земя, понеже той е беденъ и като не е можалъ да ги разработи и заплащаванъ отъ мизерията, той се отправилъ въ консилиерата при г. Улаши за малко помощъ. Този му даде 30 крини, предварително като оставилъ едната си дѣщеря, най-големата, да му слугува.

7) На г. Белу отъ Силистра, това лѣто били му дадени отъ агронома Теодореску всички ниви на мѣстните селени отъ 1/2, като и тия, шомъ не сж декларирани и въ съдружие съ агронома те оставили да се работятъ на всѣки собственикъ срещу пари, които господата претендираха, а тия, шомъ нѣмаха пари, бѣха викани въ нѣщата на колониста македонецъ Хичу Цацу, владѣха ги повечето силномъ, поединично, и имъ взимаша полици. Така напр., отъ турчина Давидъ отъ Сюнечъ нвсѣла му е взето полица за 7000 лей; отъ Абдула Фератъ — полица за 5000; отъ Трифонъ Михалевъ — за 8000; отъ Ангива Бушъ полица за 6000 и пр. още много селяни отъ селото, на които, освенъ пари и полици, сж имъ задигнали и произведенето и днесъ цѣлото население е останало гладно и голо.

Сжщевременно декларираме, че колонистите македонци отъ нашето село явно предъ цѣлото село сж заявили, че следъ изборитъ ще подпалятъ селото, ще убиятъ много свѣтъ и тогава ще изчезнатъ отъ държавата.

Това ние декларираме и подписваме собственоорочно, следъ като предварително ни се прочете дума по дума.

Цинцарските золуми не спиратъ

Отъ Добруджа пристигатъ нови тревожни вѣсти. Успокоението, което съществувало в населението, изглежда, остава въплотено само въ красивитъ декларации на новото правителство.

Има маса факти за нови произволи, за нови вилнѣния на цинцарски банди, за нови золуми.

Ето нѣкои.

В. „Диминяца“ отъ 2 т. г. пише:

„Вътрешното министерство въ Букурещъ е било уведомено отъ административнитъ власти въ Силистра и Добричъ, че банди, съставени отъ цинцари колонисти и водени отъ либералскитъ агенти Дим. Чоти, Стефанъ и др. отъ Силистра и Ташку Бацала и др. отъ Добричъ, нападатъ селата, малтретиратъ населението, за да компрометиратъ правителството и да затвърдятъ убеждението, че последното не е въ състояние да поддържа реда.

Въ последнитъ дни сж били нападнати селата Хаской, Алфатаръ, Сърсанларъ, Гарванъ, дѣто българското и турско население е било бито и малтретирано, а въ с. Кочина, вънъ отъ боя, е билъ раненъ Иванъ Стояновъ и застреланъ Христо Пеневъ. Въ Добричкия окръгъ населението отъ Шабла, Горе, Саханджи, Енидже Харманъ и Каварна е било малтретирано, а въ Добричъ е имало и разрушения.

На 28. XII. м. г. с. Горе, Добричко, въ продължение на три часа е преживѣло най-големия ужасъ на изстѣпленія и вандализмитъ на цинцаритъ — колонисти.

Гричасовата непрекъснатата стрелба на колониститъ сж накарала цѣлото село да прекара както деня така и нощта въ смъртенъ страхъ.

Този кървавъ и безподобенъ на себе си случай за лишенъ пакъ подчертава, че цинцаритъ-колонисти сж пълни дерибени въ селата и разполагатъ своеволно съ живота, честта и имота на българското население въ Добруджа.

Колонистътъ Атанасъ С. Цивикъ, както винаги, отива и този пакъ да вземе плѣва отъ плѣвника на Деню Златевъ.

Последниятъ му направилъ бележка, че поне трѣбва да почита и следъ това да вземе плѣвата. Цинцаринътъ се нахвърля върху му и му нанася тежкъ побой. Притичатъ се и други цинцари въ помощ на своя сънародникъ и продължаватъ да малтретиратъ по най-безмилостенъ начинъ Златевъ. На отчаянитъ викове на последния се притичатъ Хр. Бъчваровъ, делегатътъ на селото, Пан. Бъчваровъ и Ст. Петровъ, които успѣватъ да спасятъ съселанина си отъ рѣцетъ на побойниците и го отвеждатъ въ дома му.

Разяренитъ цинцари се събиратъ въоръжени съ револвери, пушки, ножове и брадва и нападатъ къщата на Златевъ, кждето сж били и неговитъ спасители, срещу които откриватъ честа пушечна стрелба.

За да спасятъ живота си, нападатитъ българи избѣгатъ презъ една малка вратичка, обаче сж били забелязани и стрелбата се прекъсва по тѣхъ. Тежко е билъ раненъ Хр. Ив. Бъчваровъ. Преследванитъ ги цинцари залавятъ делегата на селото П. Бъчваровъ, комуто нанасятъ кървавъ побой.

Следъ всичко това озвѣренитъ колонисти нахлуватъ въ двора на Златевъ и почватъ да трошатъ намиращитъ се тамъ разни земеделски машини: втршачка, жетварка, трактори и др.

Загубитъ само въ изпочупенитъ земеделски машини възлизатъ надъ 500 х. леи. Но и това не ги задоволява, та нападатъ и къщата на Петъръ Стояновъ, срещу която откриватъ убийственъ пушеченъ огънъ.

Буйствата на озвѣренитъ колонисти сж били прекратени едва следъ като пристигналъ шефътъ на поста отъ с. Гаргалъкъ.

Презъ време на гричасовата стрелба падналъ убитъ отъ рекуширалъ куршумъ, или пъкъ поради невнимателна безразборна стрелба на колониститъ, тѣхниятъ другаръ Зиса Хашоги.

На 28 с. м. група въоръжени цинцари нападнали редакцията и печатницата на добричкия в. „Куриеръ“.

Самата търговска печатница, както и адвокатскитъ писалища на г. Приховъ и Капитановъ, сж били нападнати. Имало и счупени джамове.

Горното се потвърждава напълно и отъ в. „Диминяца“.

Докато истинскитъ ромѣнци единъкъ осемлени всѣчески се стремятъ да си построятъ по една къщурка и да си стѣмватъ стопанство, другитъ — отъ Епиръ и Македония — насилва влизатъ въ домовете на мѣстнитъ жители, и, въпреки че жилищата не достигатъ за самитъ нѣмъ стопани, настаняватъ се като бейове и се разполагатъ както си щатъ.

Такъвъ е случаятъ въ селото Шабла. Цѣлото село се оплаква. Дойде зимата, — казватъ селянитъ, — а въ повечето ни къщи се вмъкнаха колонисти македонци, като ни изгониха въ дамищата. Ние, стопани, живѣемъ като кучета, а тѣ, вчера придошли, се разполагатъ съ къщитъ ни, като истински стопани.

Защо и македонцитъ колонисти не си строятъ къщи, както тия отъ старото кралство?

„Правителството има грижата да осигури едно прилично съществуване на колониститъ македонци, обаче тая грижа не може да бъде отлънена отъ идеята, че Ромѣния е цивилизована държава, кждето правото на всѣкого трѣбва да се защита.“
В. „Кувѣнтълъ“

Единъ боленъ

Всички добруджанци разбраха, че вестникътъ на П. Вичевъ „Свободна Добруджа“ се списва само за да проповѣдва болшевишкитъ утопии, отъ една страна, и отъ друга — да черни добруджанскитъ деятели, съ целъ пакъ да услужва на болшевиизма, разколебавайки вѣрата на добруджанци въ тѣхнитъ водачи. Разбира се, Вичевъ и тука се лъже. Непрекъснатото и монотонно тракане на неговото болшевишко кречетало умръзна на всички и неспирнитъ му ядовити и истерични крѣсъци срещу хората на ИК се посрѣщатъ вече съ запушени уши.

Вичевъ „взема“ интервюта, съчинява въ София „провинциални“ писма, събира „подписи“ на живи и умрѣли, фалшифицира всичко станало въ конгреса до такава степенъ, че човѣкъ се чуди за кой конгресъ става думата, само и само да може да уязви нѣкого. Въ долнитъ си стремежи той не се свѣни да си послужи съ лъжата, диверсията и съ всички осъдени отъ сериознитъ хора похвати. И макаръ като оглупѣлата отъ старостъ личица да е залавянъ много пакти направо въ капана, той си продължава тършуването и мърсуването.

Въ брой 43 на „Св. Добруджа“ подъ заглавие „На бързо интервю съ Др. Пачевъ“ той пише:

„Стариятъ ни другаръ въ добруджанското движение г-нъ Др. Пачовъ ни срещна и ни каза:

— Отличенъ ви е вестникътъ. Право пишете. Малко болшевишки ми се вижда, ама карайте. Оскърбявате ни, обаче, като пишете, че Ас. Господиновъ билъ „фашистъ“. Социалъ-предателъ разбирамъ. А пъкъ що се отнася до моя „приятель“ А. Стояновъ, запитайте го, той на какъвъ езикъ говори съ майка си. Тя, горката стара жена, не знае освенъ ромѣнски. Оттамъ ще разберете, какъвъ е материниятъ езикъ на моя „приятель“. Сбогомъ“.

А въ брой 46 на в. „Националенъ подемъ“ г. Др. Пачовъ, подъ заглавие „Давалъ ли съмъ интервю на в. „Св. Добруджа“ пише:

„За голѣмо мое учудване, чега въ в. „Свободна Добруджа“ отъ 24 того, чийто редакторъ е г. Вичевъ, който въ последнитъ избори за народни представители се кандидатира въ Разградъ въ листата на Работническата партия (комунистическата), подъ заглавие „На бързо интервю съ Др. Пачовъ“ като ми приписва, че съмъ му далъ интервю, което е абсолютно невѣрно. Въ идния брой ще продължа по-обстойно.

А дотогазъ нека властта надникне въ тоя вестникъ болшевишки на Вичевъ, за което го изключиха отъ движението.
Драгомиръ Пачовъ“.

— Така щото и стариятъ другаръ на Вичева, г. Пачовъ, се отвращава отъ този нечестенъ измѣнитъ на движението и на Родината си.

Платихте ли си абонamenta?

Имаме си и ние славянската черта: — почерпимъ ли се съ нѣкого единъкъ въ кръчмата, обикваме го за презъ цѣлъ животъ.

Нѣколцина отъ деятелитъ въ Разградъ сж се почерпили нѣкога съ изключения отъ конгреса докторъ по питейнитъ произведения и по чуждата валута, та още продължаватъ, ако и съ едната камерка на сърдцето си, да го любятъ. Затова се дърпатъ малко настрана отъ другитъ, струва ни се повече отъ кумова срама, отколкото отъ чиста обичъ. Но въ Разградъ е на караулъ Ангелъ Балтовъ. Вие го видѣхте въ конгреса: единъ откритъ и честенъ човѣкъ. Той гледа на конгреснитъ решения като на светото писание. И н а ш а т а вѣра е, че той ще съумѣе да привлече съ убедителната си прямота тия нѣколцина, които, като разбератъ (ако не сж разбрали), че не имъ прилича на бѣлитъ коси да седатъ въ отсрещния окопъ, ще го напустнатъ и ще дойдатъ при братята си, дѣто сж били и дѣто пакъ ги чака откритъ прегръдка.

Какво знаете вие, които сте далечъ отъ селата! Знаете ли, че близо до Разградъ се намира едно село, което се нарича Кили Куюджукъ и че въ него живѣе добруджанецътъ Георги Юрдановъ?

Този коравъ добруджански селянинъ е най-редовенъ конгресистъ. Чувствителенъ, наблюдателенъ и уменъ, той винаги

Изъ „Подъ снѣгъ“

Вървя, а мжката расте,
Вървя и все не отболява,
И все е нощъ и мракъ и снѣгъ,
И все не мога да забравя...

Така умрѣха мойтъ братя,
И тѣй съсъ ангелска душа,
При тѣхъ залима огорчена
И хубавата ми сестра.

Кжде ли нѣкога и азъ,
Като бездомното момиче —
Ще стисна плакали очи,
Съ снѣжинки ледени накиченъ?

Или по кървавия друмъ
На буритъ и на борбата —
За дѣнь, за хлѣбъ и свобода.
Крушумъ ще ми разбий главата?

Вървя, а мжката расте,
Вървя и все не отболява,
И все е нощъ и мракъ и снѣгъ
И все не мога да забравя: —

Че по широката земя
Владѣе робство, гладъ и горестъ,
И нѣма кой да поведе
Народътъ ми къмъ свѣтла орисъ.

Вл. Русалиевъ

Китай, Индия, Авганистанъ и Добруджа

В-кътъ на д-ръ Петръ Херостратовъ Хамелеонски редовно уведомява читателитъ си за хода на китайската революция, броженитъ сръбъ индийскитъ племена, авганистанскитъ размѣрия, положението на негово величество Аманулахъ I и всички въоръжени повдигания по свѣта. Особно откъмъ в. „Новини“ е спрѣлъ да излиза, тъй китайско-авганистанска страница се добре застъпва отъ д-ръ Херостратъ Хамелеонски.

Какво да прави сиромашътъ. Служба е това. Не каквото иска, а каквото му господарътъ заповѣда. Господарътъ му разчита на всеобщото разбъркване, на всеобщата революция, та каквото вече излѣзе. И плаща човѣкътъ. Плаща — за да се вдигне бунтътъ и революцията, а следъ като не успѣе и се провали — за да се поддържа духътъ и да се славослови политиката му.

Това — я го блже, я не, — но д-ръ Хамелеонски се добре гечини. Баремъ а тая търговия фалиментъ нѣма. Ако фалира — господарътъ ще фалира, а той ще се цани при другъ.

Алашки е човѣкътъ. Но защо мѣси Добруджа въ тоя си гешѣфтъ?

Сигурно, защото трѣбва да има прикритие. Направо не му мей стиска.

ФЕИЛЕТОНЪ

Филмъ отъ конгреса

Нѣма ли въ една къща жена — съжалете я! Сжщото е и съ къщата на колективнитъ личности. Навсѣкжде жената има работа. И почти въ всички видове организации започнаха да търсятъ женитъ, да имъ слагатъ отначало лекичекъ товаръ, а после кажи-речи всички, особено що се касае до набавянето на материални сръдства. И ако е вѣрно, че една организация развива толкова по-усилена дейтелностъ, колкото повече сж нейнитъ материални сръдства, трѣбва тогава да признаемъ, че безъ женитъ, които като мракитъ носятъ и пълнитъ мравуника, не може да се живѣе! Не може — и толкова! Самата действителностъ красноречиво потвърждава моята нескромна теза! Въ София, дѣто е ИК и дѣто трѣбватъ най-много сръдства (тоестъ пари, казано безъ демагогия), на женитъ е дадена заслуженна преднина още въ историческитъ години на нашето движение. Но за пръвъ пътъ тази година, ако не грѣша, софийскитъ добруджанци изпратиха въ конгреса за делегати и две жени — уважаемитъ г-жа Елена Пачева и г-ца Мария д-ръ А. Петрова — които най-достойно представиха въ този паметенъ конгресъ женската частъ на добруджанската емиграция.

Би се злоупотребило съ скромността на тия две добруджански дѣтелки, ако

се изтъкнатъ публично тѣхнитъ голѣми заслуги. И не е целта на тия ни редове да отдадемъ похвала тѣмъ и на представяванитъ отъ тѣхъ стотици работливи, усърдни и преданни добруджански дами. Нашето нескромно перо, въ своето увлѣчение, тѣй мимоходомъ само споменува за дѣлото на женитъ, за да се спре на другъ единъ въпросъ, който заслужава отобелязване: — женитъ можаха лично да се убедятъ на конгреса, че дѣлото на мжкѣтъ не е проста работа; че да се служи честно и патриотично на идеала не е лесно нѣщо; че върху мжкѣтъ пада голѣма отговорностъ за участъта на Добруджа; че мжкѣтъ бутатъ колелото напредъ съ цената на много грижи, страдания и лишения; че тѣхната борба е свята и пресвята; че грѣшно е да не бждатъ подпомагани тѣ безъ всѣка резерва и условностъ отъ женитъ.

И, благодарение на тия констатации, всрѣдъ женитъ добруджанки се забелязва една тревога като при мобилизация подъ бойнитъ знамена.

Та би ли било допустимо, щото женитъ добруджанки, които живѣятъ тукъ свободни, да не се почувствуватъ длъжни и отговорни предъ своитъ поробени сестри?

може да ви поразн съ своето сериозно схващане на въпроситъ. Нееднѣжъ той е давалъ съвети, които сж бивали изпозувани отъ отговорнитъ лица. Ако бихте могли да отидете въ селото му! Да видете градината му, къщата му, кошарата му, овошнитъ дървета, цѣлѣта, добитъка!

Съ неуморенъ трудъ е постигналъ много, но никаква друга мечта нѣма, освенъ да хариже единъ денъ всичко, което е спечелилъ тукъ — и да си отиде голъ въ свободна Добруджа, както е дошѣлъ! И ако всички работятъ кождото него, бждете увѣрени, че неговата мечта въ най-скоро време ще се сбъдне! Въ сжщото село има още мнозина, на които молитвитъ сж сжщитъ като на Георги Юрдановъ!

Дано Богъ да чуе топлитъ имъ молитви!

Може и да ви умръзна мойтъ филмъ, макаръ и да не плащате за билетъ! Но помнете, че като се представятъ и другитъ нѣколко серни, после много ще има да го търсите! Ще се представи новъ филмъ чакъ следъ идущия конгресъ!

Единъ отъ заднитъ редове

Добруджанскитъ вестници „Стефанъ Караджа“ и „Добруджанска борба“ се подчиниха на конгреснитъ решения и спрѣха. Но комунистическитъ не спрѣха, спиратъ...

За реферата на „социал-предателя“

Подъ тоя надслов д-ръ Херострат Добруджански пише в бр. 44 на своя личен вестник:

„Истината е, че г. Господинов е произнесъл една вулгарно-партизанска реч против министър Буров. Важното е още, че полицейският инспектор Ангелов се е постарал да обезпечи по-сигурна аудитория на тоя социал-фашист.“

„Референтът е използвал конгреса, за да атакува един противник от друга партия и да си вербува партизани.“

И следва още на десет мѣста: „социалпредател“, „фашист“, „ренегат“. Наистина, липсва „буржуазно оржие“, но то се разбира и не значи, че Херострат не е болшевишки ратай — речникът му го издава... Како да прави човѣкът. За това му се плаща — така пише, Утре пък друго — споредъ господаря.

Та... една вулгарно-партизанска реч против министър Буров, а? Видѣхте ли вие сега? Противъ Буровъ! Какво ли иска да каже злополучният доктор? Да иска да защити г. Буров и неговата политика? — Не възраме, защото не затова му се плаща. Тогава, може би, иска да направи донос, че г. Буров и неговата политика сѫ били предмет на критична оценка въ конгреса?

Какво и да е било намѣрението на Херострат, то не засѣга нито референта, нито конгреса. Референтът и конгресът не можеха — въ общата оценка на обстоятелствата, събитията и факторитъ — да отминатъ безъ отбелязване отношението на българското правителство къмъ събитията и положението въ Добруджа.

И затова въ резолюцията по политиката и тактиката, на съответно мѣсто, конгресътъ констатира:

„Дипломатическата намѣра на България за запазване правата на българското население въ Добруджа е не само едно право, но и единъ дългъ, които иматъ основанието си въ пакта за защита на малцинствата и въ справедливостта.“

И като прави тая констатация, на редъ съ много други, конгресътъ въ пунктъ 6 на решението си е постановилъ:

Съюзътъ „Добруджа“ има задачата да подпомага дѣлото на стопенското-културно и политическо равенство и самоопредѣление на добруджанския народъ, безъ да се счита въ правото да предопредѣля формитъ и организацията на неговата свобода: съветска, федеративна, републиканска или монархическа — това е право на самия, суверенния народъ и никой не може, додето е членъ на съюза (за партийно политически цели и съ очевидна вреда за единството на емиграцията) да поставя такива преждевременни и разединяващи лозунги.

Конгресътъ напълно отхвърля опититъ на известни лица да откъснатъ съюза отъ сегашнитъ му уставни задачи, сплотяващи и обединяващи всички добруджанци, и да му наложатъ задачи и лозунги на едно политическо течение, което — за своитъ обществени и свѣтовни експерименти — търси адепти срѣдъ емиграцията, спекулирайки съ нейното чувство на оправдано недоволство.

Изъ резолюцията на XII-я редовенъ конгресъ

По нанлонната плоскост

Председателътъ на Пловдивското д-во „Добруджа“, г. Маринъ Георгиевъ, е изпратилъ до в. „Свободна Добруджа“, съ копие до насъ, следното писмо:

„Единъ анонименъ авторъ съ една дописка, изпратена отъ Пловдивъ и помѣстена въ брой 42 на „Св. Д.“, се нахвърля върху менъ, служейки си съ единъ жалъченъ езикъ, прислѣщъ на всѣки друго, но не и на единъ добруджанецъ по поводъ станалия изборъ на делегати за послѣдния конгресъ.“

Дълга да заявя, безъ да се спирамъ на дертлийскитъ закачки на анонимния авторъ, че изборътъ на делегатитъ, включително подстригания монахъ Климентъ и Я. Карапанчевъ, е билъ касиранъ по простата причина, че въпросниятъ Долно-Райковски добруджанецъ, иеромонахъ Климентъ, е събрѣкалъ адреса, защото вмѣсто да си бѣде членъ на Райковската дружба, бидейки родомъ отъ Долно Райковъ, Пашмаклийско, чрезъ заблуда е записанъ за членъ въ нашето дружество, въ заседанията на което се явява само когато става изборъ за делегати и при това е съвършено нерядовенъ къмъ касата на дружеството ни.

„Да каже на българското правителство, че то е абдикирало отъ своя дългъ, като умишлено затваря очи предъ фактитъ на ежедневни насилия, издевателства, убийства и предъ масовото обезземляване и изселване на българитъ въ Добруджа — дѣло на една съзнателно провеждана отъ официална Ромъния политика.“

И това референтътъ и конгресътъ на правихи колкото и както бѣ нужно, съ дължимата сериозност и съзнание на задачата си.

Въ своята двучасова речъ референтътъ посвети, за уясняване на тоя пунктъ отъ резолюцията, само 7—8 минути, колкото и трѣбваше. И това направи безъ всѣкакво вулгарно нахвърляне срещу когото и да е, защото изобщо въ конгреса царѣше една атмосфера на сериозно замисляне и защита башата на вулгарноститъ, хулитъ и клеветитъ, д-ръ Херостратъ Добруджански, бѣ артисалъ въ София, отдето командуваше по телефона действията на жалкитъ си копиеносци. И сега, като не може да превърне и XII-я конгресъ въ сборище за лични разправии, озлобенъ и помраченъ, той хвърля по всички посоки алтъчъ, отрова, хули и клевети.

Напраздно. Повече отъ 1000 души делегати и гости бѣха свидетели на славния XII конгресъ, чува реферата на г. Господиновъ и знаятъ, че това не бѣше една вулгарна партизанска речъ противъ министър Буровъ или когото и да е, а бѣше едно добре обсъдено и аргументирано изложение върху добруджанската проблема, въ цѣлостната ѧ постановка, което изложение биде изслушано съ пълно внимание отъ голѣмата аудитория. И нито единъ отъ слушателитъ — изключително делегати и гости на конгреса — не е билъ насилванъ отъ нѣкакъвъ полицейски инспекторъ да слуша реферата: хората сѫ дошли отъ селата си на конгресъ, именно за да чуятъ доклади и реферати и само клеветническиятъ бѣсъ на д-ръ Херостратъ Добруджански е въ състояние да пише гадоститъ, които по-горе цитирахме.

Клевети, клевети — все ще остане нѣщо. — Така си мисли д-ръ Херостратъ, безъ да вижда, че позорътъ пада върху него и само върху него.

Да бжде или не

Съ отнемането на Бесарабия отъ Ромъния и предаването ѧ на Русия (съ Берлинския договоръ) се откри за международната проблема на изтокъ *добруджанскиятъ въпросъ*. На времето още се намѣриха далновидни политици, които предвиждаха злото за Ромъния.

„Нойе Фрае Пресе“ отъ 9 юний 1914 г. писа съ перото на единъ ромънски дипломатъ: „Въ случай, че Австрия и Русия, рано или късно, се вплетатъ въ една война, то Ромъния при една много засилена България, не би могла да се притече на помощъ за Австро-Унгария. Ние бихме били принудени да се вардимъ съ всичкитъ си сили отъ силна България. Ние бихме рискували да бждемъ нападнати отъ страна на България въ Добруджа. Забележете, че говоря за велика България, какъто наистина трѣбваше да излѣзе тя следъ Лондонския протоколъ.“

А мотивитъ на стратега гласѣха следното (сѣщиятъ вѣкъ отъ 15 юний 1914 г.): „Добруджа въ военно отношение е твърде важна за Ромъния съ това, че, въ случай на война между Ромъния и България, тая областъ ще стане срѣдоточие на операциитъ на ромънската армия и ще служи като изходенъ пунктъ за Ромъния, безъ тя да бжде спирава, както преди, отъ трудното минаване на Дунава чрезъ мостове. Единствениятъ съединителенъ пунктъ между Ромъния и Добруджа е мостътъ при Черна-вода. Голѣмата изолация на Добруджа въ военно отношение винаги внушаваше опасения, тъй като тая областъ *твърде лесно би се заела отъ оня, който ще владѣе укрепления четириглавникъ Силистра — Русе — Варна — Шуменъ*.“

Както се вижда отъ горнитъ цитати, въпросътъ за Добруджа не е билъ само въпросъ между Ромъния и България, но и въпросъ на международната тогава политика за равновесие на силитъ. И понеже европейскитъ сили знаеха, че едно съгласие между балканскитъ народи, включая и Ромъния, ще бжде прѣчка на домогванията имъ къмъ изтокъ, помѣжиха се и така разбъркаха границитъ и езичитъ, че никой капациетъ на фолклора не би се заелъ да начертае „естественитъ“ граници.

Но веднѣжъ създадено положението, трѣбваше да се излѣзе отъ него нѣкакъ. Ромъния продължава своитъ аспирации, а България се стреми да върне откъснатото. И това накара послѣдната въ 1916 г. да се присѣдини къмъ централнитъ сили. И тукъ политиката на перфидна Австро-Унгария, макаръ и съюзница, ни измѣни. Създаде се „кондоминиумъ“ въ Добруджа! Защо? За да не можемъ да склопимъ единъ миръ съ чисти граници отъ къмъ Ромъния. Австро-Унгария и въ дни на най-тежки изпитания мислѣше за бждещото, а нашитъ държавници и не подозираха даже играта, която имъ се устройва и че съ Северна Добруджа централнитъ сили ни откриваха нова пукнатина. Общиятъ погромъ накара Австро-Унгария, но окастри и насъ.

Ромъния глътна „кокала“ съ Южна Добруджа и всичкитъ ѧ политики, като омагьосани, повѣрваха, че Южна Добруджа е необходима, като колонизационенъ пунктъ за излѣкуване на аграрнитъ нужди въ страната — болестъ, която мѣчно лѣкуватъ не само въ Ромъния, Ромъния, споредъ своята икономическа структура, е социално най-болниятъ организъмъ въ Европа.

Тукъ лежи коренътъ на всички акции които ромънскитъ правителства предприематъ въ Южна Добруджа, и тукъ трѣбва да търсимъ причинитъ на режима въ тая страна.

Ще успѣятъ ли?

Най-слабото разредяване на *коренно* население става много бавно.

Напримѣръ: Елзасъ и Лотарингия въ течение на почти половинъ вѣкъ не сѫ загубили своята предишна физиономия, въпрѣки усилията на единъ културенъ народъ, какъто е германскитъ. Процесътъ на колонизирането и изселването е, както казахме, много бавенъ и не отговаря на хода на събитията. Последнитъ вървятъ много по бързо. Асимилацията е процесъ, който не става съ сила, а само съ хуманни срѣдства. Даже абсолютното отнемане на езикъ, религия и всичко, що съставлява белегъ на нацията, не измѣня въ нищо нейния духъ и настроение. Напротивъ, ако измѣня въ нѣщо, то само въ обратно направление — още повече въоръжава противъ насилника. Не станала ли първитъ християни по-голѣми фанатици, когато бѣха жестоко преследвани?

Значи, единичниятъ мотивъ за колонизирането (на Добруджа остава социално-икономическиятъ).

(Тукъ е мѣстото да отбележа, че гледището на х. Ивановъ въ конгреса, какъто единъ човѣкъ да остане въ Добруджа, послѣдната остава пакъ българска, е право. Но въпросътъ не е тамъ. Ние трѣбва да направимъ да останатъ българни).

Политическиятъ мотивъ, да стѣпни ромънски кракъ въ Добруджа, е продиктуванъ не отъ добре разбранитъ интереси на Ромъния, а отъ интереситъ на великитъ сили. И тѣ сполучиха, като поставиха два сѣседа единъ срещу другъ.

Създали това положение, Ромъния трѣбва да се справи съ него по своему. Тя се мѣчи чрезъ колонизацията на Добруджа да лѣкува своитъ *социално-икономически недѣли*. Досегашнитъ ромънски правителства смѣтахъ за лѣкъ колонизирането на Добруджа съ шинцари, което нѣма да успѣе и ще убеди ромънското правителство, че колонизацията съ държавни срѣдства коштува винаги твърде скъпо като предприятие и рѣдко дава очакванитъ резултати. Този начинъ е отдавна изхвърленъ отъ реда на държавнитъ мѣроприятия, защото държавата е най-лошиятъ уредникъ въ тая областъ.

При това положение на нѣщата, ние не можемъ да чакаме много отъ новото ромънско правителство, което не може да не следва стария пътъ на предшественицитъ си, като само можемъ да допустимъ, че то ще пипа по-леко и ще върши своята операция по-безболезнено. Сѣщо малко можемъ да чакаме и отъ официална Европа да интервенира въ полза на добруджанската теза, докато интереситъ ѧ да се координиратъ съ българскитъ, а не съ ромънскитъ.

Необходими сѫ нови демократически сили, които да измѣнятъ общия погледъ на европейскитъ сили за народноститъ. За да се избѣгнатъ ужаснитъ кръвопролития, които сѫ ставали въ миналото при всички опити да се отнима собствеността за колонизаторски цели, ние трѣбва да диримъ съ Ромъния мирно съседство и всички въпроси отъ тоя характеръ да разрешаваме въ пълна яснота. Но това сѫ само пожелания, събитията, може би, ще ни управляватъ, защото тѣхната логика е друга.

Ние викаме емиграцията да дойде подъ нашитъ знамена за борба; не само за парадна маршировка, а борбата си има своята логика. Да не чакаме удара въ главата и зашеметени, вмѣсто да обумемъ панталони, да тикнемъ краката си въ куртка.

Б. Петровъ

Постѣпили книги

Издание на кооперативното книгоиздателство „Акация“ София, ул. „Витошка“ 59.

1) Страданията на младия Вертеръ отъ Гете. Преводъ Н. Франчевъ. Цена 25 лева (Въ лицето на младия Вертеръ гениалниятъ Гете е изобразилъ своята безнадеждна любовъ къмъ Шарлота Буфъ, и съ толкова изкуство и поезия, че е далъ класиченъ изразъ сѣщевременно на чувствуванията на всички безнадежно-влюбени. Кипежатъ въ душата на мечтателния, тънко чувствителенъ и богато озаренъ съпада отъ друга страна съ нилежа на онова време, наречено време на *бурнитъ устрема*. Но и сега, вѣкъ и половина отъ тогава, книгата продължава да увлича и да пленя младитъ сърдца).

2) Австралия. № 30 на „Малка географска библиотека“, цена 8 лева. (Увлѣкателно написана и изцяло издадена книжка. Любопытниятъ читателъ отъ нея ще научи много нѣщо за далечна Австралия — за нейнитъ пространни пустини, степи и гори, за чуднитъ ѧ растения и животни и най-после за своеобразнитъ и туземци, които постоянно измиратъ и за пришелцитъ — европейци, които преобразиха страната и ѧ поставиха наредъ съ най-капризнитъ страни на Европа).

3) Хигиена на брака отъ д-ръ М. Волкова, цена 15 лева.

4) Сирѣбътъ и нейното лѣкуване — отъ д-ръ М. Флори, цена 10 л.

5) Въ очакване на бебето — отъ д-ръ Ж. Донадийо, цена 20 лева

6) Два полюса на човѣшката душа — отъ Атанасъ Илиевъ, цена 15 лева. (Слѣва)

Добруджански огньове

(Разказъ)

— Е, слава Богу, каза Асенъ, като се изправи предъ огледалото, усмихнатъ и търкашъ силно раце. Желаниятъ часъ дойде. Ще си ходя у дома. Следъ осемъ години — у дома! Дяволъ да го вземе, сждбата почва да ме разгалава. Просто не ми се върва...

И весело тананикайки, той почна да прибира дрехитъ си въ куфара. Често прекъсваше работата, изправяше се предъ огледалото и се усмихваше самодоволно. Повтаряше: „Асенъ ще си ходи у дома. Ще си ходи...“ И пакъ се залавяше да преглежда прехвърляните вече няколко пъти дрехи.

Сега Асенъ се почувствува отново щастливъ. Самолюбиего, което бѣше загубилъ, пакъ се появи въ него. Следъ осемъ дълги, мъчителни години, презъ които главата му тежѣше отъ умора, а очитъ му влажнѣха отъ печалъ и измѣняха блѣстѣка си, той дочака деня на завръщане у дома.

Презъ тия години на труженичество въ него станаха силни промѣни. Отъ весело, напалашо отъ смѣхъ дете, той стана намръщенъ, мълчаливъ и нервнъ момъкъ. Челото му се покри съ бръчки, които като желѣзенъ обръчъ стѣгнаха главата му и оковахъ душата му въ вериги. Не бѣше отчаянъ, но му бѣше тъй мжчно. Отбѣгваше другари и не навещаваше роднини. Струваше му се, че никой го не обича и често си казваше, че живѣе чуждъ между своитѣ. Жадуваше за блага речъ, а отбѣгваше всѣки, който би могълъ да му я каже. „Не, тя не ще бѣде такава, каквато трѣбва за да облекчи моята мжка, — казваше си той. Какъ силно бихъ притисналъ този, който би ме утешилъ, до сърдцето си. И ще дамъ воля на съзнатѣ си...“

И ето, сега той възкръсваше наново. Душата му се изпълваше съ щастие, презъ призмата на което свѣтътъ му се струваше бялелъ, а животътъ блаженство. Отъ толкова години не бѣше изпитвалъ подобно чувство. Той пакъ изтърка раце, протегна се сякашъ разбуденъ отъ дълбокъ сънъ, грабна куфара и забърза къмъ гарата.

Въ купето, където Асенъ се настани, имаше още нѣколко мже и жени — селяни отъ близки мѣста. Разговаряха за нѣкакви лѣковити билки. Препираха се. За пръвъ пътъ слѣдъ толкова години Асенъ се намѣси въ чуждъ разговоръ и съ удивление направи самъ на себе си бележка, че е знаелъ тъй много да говори. Скоро разговорътъ прие политически характеръ и Асенъ, освенъ че трѣбваше да мълкне, премѣсти се въ друго купе. Тукъ се замисли за дома. Дали ще го познаятъ? Сигуренъ бѣше, че не. Та той бѣше почти дете когато ги напусти, а сега се връща мжжъ. Боже, той не имъ писа даже, че се завръща. Каква изненада за тѣхъ! — Нищо. Не е важно. Важното е, че се завръща.

Съ подобни мисли стигна границата. Граница. Разбързвагъ се всѣки, Снематъ багажъ, отиватъ на прегледъ и се връщатъ. Асенъ сжщо бърза.

Ромѣнски войници, съ шипки като седла и съ дълги щикове, се разхождатъ и следятъ редовността на паспортитъ. Неизвѣстно по каква причина влакътъ потегли едва привечеръ. Завина на лѣво, на дѣсно, промѣква се презъ нѣколко малки горички и полетява изъ равнината.

Нарѣдко се забелязватъ могили и малки хралаци. Зарѣлитъ ниви, навели чела отъ пълни класове, приематъ видъ на море, по което се протека безкраенъ златенъ мостъ.

Асенъ се изправи на прозореча и се загледа. Искаше да види — загубената родина. Околността се изпълваше съ оранжева дрезгавина. Лекъ мирисъ на треви и цвѣта пропи въздуха. Въздъхна. „Хубава земя, какъ всичко въ тебе е хубаво и светло. Целувамъ те и се заклевамъ да се боря за свободата ти. Ще дойде ли денътъ, когато морни ще въздъхнемъ и ще кажемъ: Свободни сме? — Да? Азъ вървамъ. Този денъ не е далечъ. Тогава волю душитъ ни ще се слѣятъ въ хармония съ твоето дихание. Всичко ще запѣ химна на щастieto“.

Очитъ му се изпълниха съ слзи.

И лѣлото затече, горещо и душно. Наближаваше време Асенъ да отплатува обратно. На душата му ставаше все по-тежко. Неочаквано, въ предвечерieto на трѣвнатието му се разнесе новината за война между България и Ромѣния.

Война! Лицата на всѣки станаха загрижени, смъртно-бледи. Никой не смѣше да излиза на нѣжале. Пустотата зацари въ селото. Само ромѣнски войници шетаха и отгличаха всичко живо.

Топовни гърмежи се чуваха все по-близо. Асенъ сияеше отъ радостъ. Той прегръщаше майка си и казваше: „Свѣтълъ денъ идва!“ Действително, той не забвѣше.

Една нощъ надъ самото село се разляхъ гърмѣтъ на ордията, картечницитъ и пушкитъ.

Война. На сутринта селото съ неизказана радостъ посрѣщаше освободителитъ си. По огрещения хълмъ се спуска единъ взводъ кавалеристи, предвождани отъ около четиридесетъ годишенъ капитанъ съ вързана дѣсна ржка. Когато вече наближиха настѣралитъ се вѣнъ отъ селото той изкомандува на взвода да спре и съ твърдъ гласъ рече: „Честита ви България!“

Гръмогласно „ура!“ — За освободителитъ, за освободенитъ, за освободената родина!

Него денъ слънцето бавно слѣзе съ огнената си колесница залъ огрещения хълмъ — по-големо, по-червено отъ всѣкога, сякашъ напоено отъ кръвта на загиналитъ борци. И въ дѣсно отъ хълма, въ матовата далечина се издигнаха ослѣпительно блѣстящи огнени стълбове. Горѣше съседното село. Пѣеше неприятелска картечница.

Ботьо Владуновъ.

Изъ живота на дружествата

Нови дружества „Добруджа“

Образуванн сж нови дружества въ следнитѣ населени пунктове:

с. Сърталиня-Хасъ, Балбунарско, съ 30 души членове. Настоятелство: Г. Радевъ, Г. Ив. Диковъ, П. Русевъ, Ник. К. Шоповъ и Ил. Мавровъ.

с. Базънъ, Русенско, съ 24 члена. Настоятелство: Цв. Матовъ, П. Йордановъ, Мин. Гинковъ, Ив. Ив. Чепановъ и Тод. Христовъ. Контролна комисия: Ив. Божковъ, Пет. Ангеловъ, Эл. Николовъ.

с. Санданъ, Провадийско, съ 13 чл. Настоятелство: С. Поповъ, Ст. Гочевъ, Г. М. Очаровъ, Из. Кожухаровъ, Ал. Митевъ. Контр. комисия: Йор. Касабъвъ, В. С. Добруджански и Дим. Ив. Димовъ.

с. Юдѣлникъ, Русенско, съ 16 члена. Настоятелство: Ник. Кулевъ, Нед. Добревъ, Н. Кючановъ, А. Йордановъ и К. Н. Ковачевъ. Контролна комисия: Ст. Г. Ботевъ, Гр. Петровъ и До. Ангеловъ.

ИК пожелава на новитѣ дружества енергична дѣятелностъ за преуспяването на общето дѣло.

Нови настоятелства

Общитѣ събрания на изброенитѣ по-

долу дружества сж избрали нови управителни тѣла:

гр. Кърджали, Н-во: Д. Добриловъ, Вл. Златаровъ, Г. Петровъ, Л. Георгиевъ.

гр. Ломъ, Н-во: Св. Спасаревски, К. Ковачевъ, Вл. Иковъ, Дим. Владимировъ, П. Добревъ. Контр. комисия: А. Стойковъ, Й. Кехилковъ и Ст. Николовъ.

с. Настрѣнъ, Балбунарско, Н-во: Н. Енчевъ, Д. Д. Саровъ, Г. Дяковъ, Г. Пеневъ, Дяко С. Николъ. Контр. комисия: М. Ж. Николъ, Г. Друмевъ и Вас. Драговъ.

с. Пашитъ, Варненско, Н-во: Ил. Петковъ, Ив. Йордановъ, К. Ангеловъ, и Ил. Кунчевъ. Контр. комисия: Н. Идиевъ, П. Поповъ, Мих. Минчевъ.

с. Дурачъ, Разградско, Н-во: Н. Великовъ, М. Ивановъ, Ст. Бойновъ, С. Добревъ, М. Бояджиевъ, и Кост. Николовъ. Кон. комисия: Ив. Калиновъ, Кр. Поповъ, Кр. Цѣтковъ.

с. Чанакичъ, Н. Пазарско, Н-во: Д. Тошевъ, П. Великовъ, М. Тоневъ, К. Петровъ, С. Великовъ, М. Радичковъ. Контр. комисия: Ил. Радевъ, П. Стояновъ, Т. Стамитовъ.

с. Ески Балабанларъ Кеманларско, Н-во: Ат. Цоневъ, Вас. Колевъ, К. Йор. Абджиевъ. Кон. комисия: В. Боевъ и Русн. Ивановъ.

с. Ени Махле, Варненско, Н-во: Е. Георгиевъ, Ат. Ивановъ, Ст. Димитровъ, Ник. Лисичковъ, Колю Радевъ и Д. Томавъ. Кон. комисия: Ст. Петровъ, Ат. П. Чимшировъ и Г. Ангеловъ.

с. Бояча, Варненско, Н-во: Сл. Куцаровъ, Мих. Стояновъ, П. Стоевъ, В. Пенчевъ, Дим. Атанасовъ и Д. Недѣлчевъ. Кон. комисия: Г. Ж. Карагеоргиевъ, П. Маргиновъ и Дим. Костадиновъ.

с. Гол. Ада, Разградско, Н-во: Ив. В. Ковачевъ, Ив. В. Гошевъ, Д. Панайотовъ, Хр. Вълковъ, Ник. Панайотовъ и К. Събевъ. Кон. комисия: Д. Тошковъ, Сл. С. Кулчевъ, А. Ценовъ.

с. Емирово, Ваоенско, Н-во: Ив. Ж. Чешмеджиевъ, Ж. Симеоновъ, Ат. К. Михалевъ, Дим. Русевъ и Ж. Мариновъ. Кон. комисия: С. Христовъ, Т. Милчевъ и В. Митевъ.

с. Караачъ, Балбунарско, Н-во: Пет. Карагеновъ, В. Ангеловъ, Ат. Пеневъ, К. Недѣлковъ и М. Митевъ. Кон. комисия: Др. Ивановъ, А. Ивановъ и Ив. Ивковъ.

с. Кара Коджаларъ, Балбунарско, Н-во: М. Еневъ, Ц. Петровъ, Т. Атанасовъ, М. Добревъ, Й. Чакъровъ. Кон. комисия: В. Данаиловъ, В. Х. Стояновъ, Й. Йовчевъ.

с. Кусъ, Н. Пазарско, Н-во: Т. Йордановъ, А. Илиевъ, М. Димовъ, Из. Николовъ и К. Петковъ. Кон. комисия: Ник. Балкански и Кост. Петковъ.

с. Бршлячъ, Русенско, Н-во: Кон. Симеоновъ, Мар. Ив. Николъ, Дим. Д. Върбановъ. Кон. комисия: Ник. Д. Мутафовъ и Пав. Куцаровъ.

гр. Русе, Н-во: Ив. Димитровъ, Йовчевъ, Ник. Радевъ, Ст. Моврадиновъ, Ш. Бъргазовъ, Тод. Станчевъ, Ник. Бойковъ, Др. Божиновъ. Контролна комисия: Из. Маринополски, Ив. Йордановъ и Ат. Вълчевъ.

гр. Балбунаръ, Настоятелство: Ат. Митачовъ, Ал. Слазкарровъ, Ив. Н. Чорбаджиевъ, К. Карависовъ, Ст. Георгиевъ, Д. Ненковъ, Г. Костадиновъ. Кон. комисия: Ив. Апостоловъ, Дим. Бъчваровъ и Ст. Козаровъ.

с. Узундже Аланъ, Балбунарско, Н-во: Пет. Пеневъ, Пет. М. Узунковъ, Тод. Ст. Чакъровъ, Анг. Ат. Кадинковъ. Кон. комисия: Ст. Петровъ, Цв. Ивановъ и Хр. Ивановъ.

ИК и редакцията сърдечно поздравляватъ новитѣ ратници и имъ пожелава въ упорита и неуморна работа въ добруджанската нива.

Хроника

Следконгресното събрание на Софийското д-во „Добруджа“ поради празникитъ се отложи за 19 т. м.

Традиционната добруджанска вечеринка на Дамския добруджански комитетъ въ София ще се състои на 31 т. м. въ голѣмия салонъ на Военния клубъ.

Праватъ се голѣми приготовления. Коледниятъ хоръ при Софийското д-во „Добруджа“ благодари на всѣки добруджански и недобруджански семейства за радушия приемъ, който сж му оказали.

Коледната елха, която Дамскиятъ добруджански комитетъ уреди на Нова година въ Добруджанския кварталъ, се посрещна съ голѣма радостъ отъ всѣки добруджанчета. За блѣскавото изнасяне на скромното тържество помогнаха похвалното усърдие на женитъ отъ Дамския комитетъ, сжщо така и добруджанката г-жа Зорка Николова, учителка въ VII прогимназия. Нейниятъ хоръ, съставенъ предимно отъ добруджанчета, изпълни съ умиление „Добруджански край“ и други подходящи пѣсни. Г-жа Е. Панчева отъ името на Дамския комитетъ държѣ сърдечно слово на малкитъ деца, като имъ спомни за бждещия тѣхенъ дългъ къмъ поробена Добруджа. Нѣколко деца издекламираха стихотворения за Добруджа, за страданията на роба и пр.

Починътъ на добруджанкитъ въ София заслужава адмирация и похвала. Българското „малчиство“ въ Добруджа се представлява: въ парламента — отъ г. Матей Стефановъ (Добричъ), С. Пенковъ (Силистра), Г. Кръстевъ (Тулча) и въ сената — отъ Цонко Пенковъ (Добричъ), П. Драндаровъ (Тутраканъ) и отъ единъ бесарабецъ, името на когото още не ни е известно.

Софийското дружество „Добруджа“ уреди по случай празникитъ въ

салонитъ на „Батембергъ“ интимна добруджанска среща. Въ дружеска атмосфера всѣки присѣдстваващи прекараха до късно презъ нощта.

Въ редакцията се получиха интересни дописки отъ границата, които ще печатаме въ идния брой. Ние благодаримъ на нашитѣ ценни струдници и умоляваме приятелн, които сж въ контактъ съ пристигащитъ бѣжанци отъ Добруджа, да ни уведомяватъ за тѣхнитъ пагила и за истинското положение въ Добруджа.

Дамскиятъ добруджански комитетъ благодари на издателствата „Хемусъ“, „Акация“, Г. Ф. Чипевъ и книжния складъ Аневъ Радивоевъ за подаренитъ отъ тѣхъ книги и амбалажна хартия за състоялата се добруджанска елха. Комитетътъ благодарн сжщо и на всѣки лица, които го подпомогнаха съ ценнитъ си подарѣци.

Съюзниятъ календаръ, художествено изработенъ, се пусна въ продажба. Струва 10 лв.

Всѣки добруджански и всѣки приятел на Добруджа трѣбва да окичатъ домъ си съ него.

По технически причини краятъ отъ реферата на г. д-ръ Иванъ Пенковъ по въпроса за земитъ въ Южна Добруджа ще дадемъ въ следния брой.

Вмѣсто злободневки

Нашата радостъ и надежда

Трѣбва човѣкъ да има каменно сърдце, за да не изпита ония чувства на възторгъ и умиление, които изпитаха всѣки добруджански и недобруджански, присѣдстваващи на детската добруджанска елха.

Хоръ, съставенъ отъ децата на възрастната прогимназия, изпѣ една следъ друга своитѣ възторжени, хубави пѣсни. Възпѣва се всичко: родниятъ Балканъ, роднитъ поля, загубената земя на нашитѣ дѣца, по която купитъ сѣрцата им. Накрай — тържественъ „Добруджански край“ и националниятъ химнъ. Следватъ декламации: топли, сърдечни привети къмъ изстрадала родина, горещи съчувствия къмъ страдащия братъ-робъ и твърда вѣра въ неговата недалечна свѣтла участъ. Ржководителката на литературно-музикалната частъ — една учителка, очевидно предадена съ любовъ къмъ своето дѣло и сигурна въ несъмнения успѣхъ на малкитъ добруджанчета, нейни питомци — сияе.

Г-жа Елена Пенчева притежавала сжщо такава младо сърдце, каквото всѣки ония същества, заобикалящи я край елхата! Това пролича следъ като тя седна въ пияното и като занарежда игривитъ хорца и ржченици за децата.

Малко почивка и пакъ хоръ. Репертоарътъ на децата, обаче, се оказва неизчерпаемъ. Тѣ се тълпятъ около учителката и я молятъ: — Нека госпожице, азъ да изпѣя за „Юнака“, нека азъ да издекламирамъ „Тя ще бѣде нашъ“, нека азъ, нека азъ...

Нѣма какво: деца сж, пѣкъ молятъ за добро и молбата имъ се удовлетворява. Всѣка нова декламация или пѣсень се изпраща съ бурни овации, а ние, възрастнитъ, не можемъ, нито пъкъ мислимъ да удържаме съзнатѣ си.

Гледамъ до мене малко момиченце. Може би, още не е тръгнало на училище. Навеждамъ се до самото му лице. Единъ асенъ и свѣтълъ погледъ ме посрѣща.

— Какъ се казвашъ, дете?
— Малгалитка.
— А откъде си?
— Отъ Слѣбляна,
— Помнишъ ли селото си? Мжчно ли ти е за него?

Детето разтвря душата си.

Помни родния си край, другарчетата си, вѣрбата, край която винаги играеди, мжчно му е много, че тамъ е било хиляди пжти по-хубаво съ другарчетата и съ всичко, а тукъ нѣма тѣзи игри, тѣзи волности, както въ „Слѣбляна“.

Бедното дете! То нѣма още никаква представа за своята и тая на родителитъ си бѣжанска участъ.

„Обичамъ си земята родна, И ще да умра за нея!“ завѣршила си декламацията единъ „паламникъ“, звелъ бойна поза.

— Ура—а—а! креши детската аудитория.

— Аминъ! прошепвамъ азъ.

И. П. Родеръ